

СВАКОГ КО ТРАЖИ ИЗВЕСНОСТ И ГАРАНЦИЈЕ ТРЕБА ОПАЛИТИ ПО ЊУШЦИ

Историја је показала и то пуно пута да се ратови у свету не дешавају због једног разлога и да су ту обично политички разлози најмањи а да су они корисни само због тога да се иза њих сакрију далеко већи интереси. Кратко упоређивање неких догађаја из прошлости са овим данашњим открива праву суштину ствари. Дефинитивно, САД једностраним признавањем независности КиМ не само што руше међумародни правни поредак него и деградирају светску организацију. Када је Хитлерова Немачка 1936 године извела прву директну акцију рушења версајског поретка и то симболичким гестом – послала је своје оружане снаге на леву обалу Рајне која је претходних година била демилитаризована, недостатак било какве реакције на ту провокацију уверио је нацисте да могу и у будуће предузимати такве кораке. Дали агресија Србије 1999 године и актуелна америчка позиција око статуса јужне српске покрајине не подсећају на грозоморну прошлост.

И каснији догађаји из истог периода показују веома велику сличност, након потписивања тзв. Тројног пакта између Немачке, Италије и Јапана, Хитлеров режим је извршио насилну анексију Аустрије правдајући тај потез са правом на самоопредељење – и тезом да су Аустријци део немачке нације који је вештачком границом одвојен од своје матице. Чујемо да данас да Албанци рачунају да могу да искористе своје право на самоопредељење нормално, уз помоћ САД и да је граница између Косова и Албаније вештачка и да се ова политика односи у суштини на све албанске територије у региону – Македонија, Црна Гора и Грчка. Зато више скривено него јавно можете да чујете тезу да уколико Србија уз

подршку Русије блокира чланство у Уједињеним нацијама и другим организацијама, јужна српска покрајина ће добити место у Уједињеним нацијама на тај начин што ће се припојити Албанији. Сличан је изговор Хитлерова Немачка применила и на Судетску област у Чехословачкој, без обзира што је Чехословачка била спремна и на оружану одбрану није добила подршку Француске и Велике Британије, па је тако 30 септембра 1938 године, формално, Минхенским споразумом, Немачкој признато право на Судетску област. Под оправдањем да се исправљају „версајске неправде“ и постиже трајни мир велике силе су то прихватиле. Каснији догађаји су демантовали све плиткоумне европске политичаре, Мађарска и Пољска су тражиле и добиле део Чехословачке, Немачка је инструментализовала сепаратистички покрет да би касније, 1939. године, окупирала Чешку, док је у Словачкој успоставила своју власт. Комадање Чехословачке је био велики шок и понижење за све западне државе и политичаре.

Шта је логичан закључак после оваквих историјских чињеница, шта се догађа када се доследно не поштује међународно право и међународни уговори – крах међународно – правног поретка донео је Други светски рат, а он са собом погибију 25 милиона војника, страшну смрт око 35 милиона цивила и невиђено разарање... Дали је могуће да нико од европских политичара није научио ништа из историје и дали су европски лидери заборавили животну лекцију да паметни људи уче на туђим грешкама, а будале на својим. Наш је проблем што се у овом тренутку та њихова индолентност и себичност прелама на нашим леђима, зато је за нас неразумљиво да европски политичари понављају исту грешку из прошлости. Неспоран је факт да насилним одузимањем територије једне суверене државе

отварају Пандорину кутију и оживљавају око 200 трусних подручја са истом проблематиком у целом свету.

Између прошлости, садашњости и будућности пуно је заједничких елеманата и ноторна истина је да је међународни правни поредак који је изнедрен после другог светског рата у суштини заснован на равнотежи страха и жељи и нади да се никада не понови таква врста светских криза. Иако смо сведоци да је у међувремену на десетине сепаратистичких покрета у свету изазивало и још увек изазива дестабилизацију политичких прилика у појединим државама међународно правни поредак је некако одолевао покушајима и притисцима да се мимо утврђених правила наметну нова правила игре. Пример Косова и Метохије у овом контексту није нова ствар, али је његова новина у томе што је у међународној прераспреди богатства и моћи стала најмоћнија сила у свету чија економија без обзира на укупну моћ бележи константан пад. Дали изазивање у оваквих криза широм света није везано за наметање сопствених интереса у циљу очајничких покушаја да се спречи сопствена рецесија њихове посустале привреде.

Тренутна економска ситуација у свету је таква каква јесте, велика нафтна криза је почела да дрма целу светску економију.

Прво је кренула цена нафте и дошло до тога да се то одражава на цене прехранбених производа, почела је производња алтернативних горива (био дизел) од индустријских житарица што додатно ствара поскупљење и недостатак хране. Оваква ситуација неизбежно је повезана са инфлацијом чији смо сведоци. Вредност америчког долара драстично опада, а то је валута коју користи већи део становништва света. Промена цене нафте на светском тржишту довело је Америчку привреду у још

већу рецесију, зато што истом тренутку упоредо пада и долар, камате на хипотекарним кредитима учиниле су своје, додатно је

повећана економска криза. Истовремено долази до кризе у Европи код великих компанија које купују репроматеријале у разним валутима а продају готове производе у доларима (да поменемо само „ЕРБАС“). Велике европске компаније озбиљно размишљају да избаце долар као средство плаћања и комплетно се окрену европској валути, па чак се иде дотле да се и нафтом тргује у еврима или у рубљама, што би значило додатно јачање руске валуте и Русије, али и додатно оптерећење америчке економије јер ће долар имати још мању економску вредност. Проблем који има ЕРБАС имају и друге велике европске компаније, али се не објављују због страха од још веће кризе на тржишту капитала, посебно банкарског. Оваква корекција тржишта капитала не памти се још од 11. септембра, у питању су 10 трилиона долара. Један део аналитичара процењује да је цела ова криза само најавна онога што треба да се деси, а то је велики крах на светским берзама. 1929 године крах Њујоршке берзе (познат као „црни уторак“) означио је почетак велике кризе које је уздрмала темеље америчке привреде и касније се проширила на цео свет.

Америчка економија функционише само у ратним условима зато што се није трансформисала после хладног рата као што је то урадила руска економија, иако је то имало дубоке последице на руско друштво, привреду и народ, али ипак та је операција на крају успела. Сада смо сведоци непрекидног раста руске привреде и јачања руске државе. Да би Америка обезбедила развој своје економије она једноставно мора себи обезбедити „плодно тле“.

А оно јој у овом случају омогућује активирање неког новог Косова, а има их по целом свету, па и у Европи. Сада је тренутак када Европа треба да покаже да је способна да сама брине за себе и има своју сопствену политику.

Али то се односи и на нас саме. Зато би се позвао на Ги Де Бора и искористио његов цитат: „У потпуно изокренутом свету, истинито је моменат лажног. Никакве нас идеологије неће спасити“. Морамо се спасити сами. Сваког ко тражи извесност и гаранције треба опалити по њушци.

Скопље, 01.02.2008

Иван Стоилковић